

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

КАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА

Факультет філології

Кафедра української мови

СИЛАБУС

ДИДАКТИЧНІ АСПЕКТИ ПРАВОПИСУ В ШКІЛЬНОМУ КУРСІ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ

Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський)

Освітня програма А4 Середня освіта (за предметними спеціальностями)

Предметна спеціальність А4.01 Середня освіта (Українська мова і література)

Галузь знань А Освіта

Освітня кваліфікація: Бакалавр середньої освіти за предметною спеціальністю
Середня освіта (Українська мова і література)

Професійна кваліфікація: Вчитель-бакалавр української мови і літератури закладу загальної
середньої освіти

Затверджено на засіданні
кафедри української літератури
Протокол №1 від “26” серпня 2025 р.

м. Івано-Франківськ – 2025

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Дидактичні аспекти правопису в шкільному курсі української мови
Викладач (-і)	Доц. Думчак Іван Михайлович
Контактний телефон викладача	(0342)59-60-08
Е-mail викладача	ivan.dumchak@cnu.edu.ua
Формат дисципліни	Очний
Обсяг дисципліни	3 кредити ЄКТС, 90 год.
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pro/developer/
Консультації	Щовівторка, о 15.00 год.
2. Анотація до навчальної дисципліни	
<p>У процесі вивчення курсу “Дидактичні аспекти правопису в шкільному курсі української мови” передбачається поглиблене засвоєння орфографічних та пунктуаційних норм чинного правопису, детальне ознайомлення зі змінами правописного кодексу, затвердженими Кабінетом Міністрів України 22 травня 2019 року.</p> <p>У результаті вивчення пропонованого курсу студенти повинні ліквідувати шкільні прогалини в засвоєнні правописних норм, набути якісних знань щодо української орфографії та пунктуації, ознайомитися із історією формування українських правописів від давніх часів і до сьогодні.</p> <p>Цей курс повинен допомогти студентові мати власне уявлення про сучасні дискусії щодо українського правопису, розуміти їхні причини, бачити взаємозв’язки між етапами розвитку української мови та особливостями використання того чи іншого правопису.</p>	
3. Мета та цілі навчальної дисципліни	
<p>Метою викладання дисципліни є ознайомлення студентів із правописними системами української мови в різний період її функціонування, узагальнити сучасні напрацювання щодо створення нової редакції правопису, проаналізувати зміни, які відбулися в чинному правописі, покращити культуру мовлення студента-філолога.</p>	
4. Програмні компетентності та результати навчання	
<p>Інтегральна компетентність. Здатність розв’язувати складні спеціалізовані задачі й практичні проблеми в галузі середньої освіти, що передбачає застосування теорій та методів освітніх наук і характеризується комплексністю та невизначеністю педагогічних умов організації навчально-виховного процесу в основній (базовій) середній школі.</p> <p style="text-align: center;">Загальні компетентності (ЗК):</p> <p>ЗК 2. Знання та розуміння предметної області й професійної діяльності вчителя.</p> <p>ЗК 4. Здатність бути креативним, застосовувати теоретичні знання в практичних ситуаціях.</p> <p>ЗК 5. Здатність вільно і грамотно, усно та письмово спілкуватися державною мовою, утверджувати національні гуманістичні ідеали, мовне й культурне багатство України.</p> <p>ЗК 14. Здатність використовувати мовно-літературні знання в освітній діяльності.</p> <p style="text-align: center;">Фахові компетентності спеціальності (ФК):</p> <p>ФК 2. Здатність формувати в учнів предметні компетентності.</p> <p>ФК 3. Здатність дотримуватися сучасних мовних норм з державної мови,</p>	

використовувати різні форми й види комунікації в освітній діяльності, обирати мовні засоби відповідно до стилю й типу тексту.

ФК 5. Здатність трансферу сучасних наукових досягнень у загальноосвітні навчальні заклади, у практику викладання української мови та літератури; педагогічних напрацювань.

ФК 8. Здатність до володіння основними мовознавчими і літературознавчими поняттями, здатність застосовувати їх у процесі аналізу та інтерпретації текстів різних стилів..

Програмні результати навчання (ПРН):

ПРН 1. Знати сучасні лінгводидактичні засади навчання української мови і літератури.

ПРН 2. Знати мовні норми, соціокультурну ситуацію розвитку української мови, особливості використання мовних одиниць у певному контексті.

5. Організація навчання

Обсяг навчальної дисципліни

Вид заняття	Загальна кількість годин
Лекції	10

лабораторні заняття / практичні / семінарські	20
самостійна робота	60

Ознаки навчальної дисципліни

Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий
3	A4.01 Середня освіта (Українська мова і література)	2	Вибірковий

Тематика навчальної дисципліни

Тема	кількість год.		
	лекції	практ. заняття	сам. роб.
Тема 1. Принципи орфографії. Норми літературної мови.	2	4	10
Тема 2. Облігаторні та факультативні норми Українського правопису 2019 року..	2	4	10
Тема 3. Український правопис 1928-1929 років	2	4	10
Тема 4. Правописи Галичини. Українські правописи періоду УНР	2	4	10
Тема 5. Проекти правописів незалежної України.	2	2	10
Тема 6. Тестова контрольна робота. Залік.		2	10

		ЗАГ:	10	20	60
6. Система оцінювання навчальної дисципліни					
Загальна система оцінювання навчальної дисципліни	Оцінка за практичні заняття виставляється викладачем у 100-бальній шкалі. Контрольна робота містить 4 завдання, кожне з яких оцінюється 25 балами. Тестові завдання складаються з 30 тестів.				
Вимоги до письмових робіт	Контрольну роботу студенти виконують в аудиторії, дають повні відповіді на усі 4 завдання. Пишуть роботу на 10 тижні навчання. Тести виконують дистанційно або в аудиторії під час тижня контролю самостійної роботи студента.				
Практичні, заняття	Практичні заняття готувати за планами, які розміщені на платформі дистанційного навчання: https://d-learn.pnu.edu.ua/course/subscription/through/url/417b532df6e67ffff518				
Умови допуску до підсумкового контролю	Відсутність незадовільних оцінок за будь-який вид роботи та невідпрацьованих пропусків занять.				
Підсумковий контроль	Атестація заліку здійснюється на основі отриманих оцінок автоматично.				
7. Політика навчальної дисципліни					
<p>Письмові роботи. Письмові роботи виконують здобувачі освіти, які навчаються за загальним графіком, відповідно до «Положення про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника», та індивідуальним графіком, відповідно до «Положення про порядок навчання здобувачів вищої освіти за індивідуальним графіком у Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника».</p> <p>Академічна доброчесність. У «Кодексі честі Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника» встановлено морально-етичні принципи та правила поведінки для всіх учасників навчально-освітнього процесу. За цим документом представники університетської громади повинні дотримуватися принципів академічної доброчесності та у всій своїй навчальній і викладацькій діяльності зобов'язані діяти порядно і доброчесно.</p> <p>За дотриманням членами університетської громади морально-етичних та правових норм цього Кодексу відповідає Комісія з питань етики та академічної доброчесності при університеті, яка відстежує і регламентує поведінку здобувачів освіти в навчальному процесі.</p> <p>Відвідування занять урегульовано «Положенням про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника».</p> <p>У разі пропуску занять здобувачі освіти повинні відпрацювати їх індивідуально в</p>					

письмовій чи усній формі, щоб виконати всі завдання поточного і підсумкового контролю.

Неформальна освіта. Порядок здобуття неформальної освіти та визнання її результатів регламентує [«Положення про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти, в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника»](#).

Для здобуття неформальної освіти рекомендовано використання платформ Coursera, Prometheus, Udemu, EdEra та ін.

8. Рекомендована література

1. Думчак І.М. Роль Євгена Желехівського в кодифікації українського правопису Галичини кінця ХІХ – початку ХХ ст. *Закарпатські філологічні студії*. 2025. Випуск 39. Том 1. С. 50-55. http://zfs-journal.uzhnu.uz.ua/archive/39/part_1/11.pdf
2. Думчак І.М. Порівняльний аналіз змін у проєкті Українського правопису 1999 року та чинній редакції Українського правопису 2019 року. *Закарпатські філологічні студії*. 2023. Випуск 26. Том 1. С. 47-51. http://www.zfs-journal.uzhnu.uz.ua/archive/26/part_1/8.pdf
3. Думчак І.М. Правописні особливості епістолярію Марка Черемшини *Слово*. 2024. №20(72). С. 196-200.
4. Жайворонок В.В. Велика чи мала літера? Словник-довідник. Київ: Наукова думка, 2004. 202 с
5. Караванський Святослав. Два правописи одна мова // Урок української. Практикум. С. 27 –31.
6. Історія українського правопису ХVІ–ХХ століття. Хрестоматія. Київ: Наукова думка, 2004. 582 с.
7. Німчук В.В. Переднє слово // Історія українського правопису ХVІ–ХХ століття. Хрестоматія. К.: Наукова думка, 2004. С. 5– 26.
8. Німчук В.В. Проблеми українського правопису в ХХ– початку ХХІ ст. / В.В. Німчук; НАН України, Ін-т української мови. Київ, 2002. 112 с.
9. Огієнко Іван. Історія українського правопису // Історія української літературної мови. – Київ.: Либідь, 1995. С. 228–245.
10. Півторак Г.П. Гражданський шрифт // Українська мова. Енциклопедія. Київ, 2000. С. 101– 102.
11. Півторак Г.П. Реформи алфавіту і графіки // Українська мова. Енциклопедія. Київ, 2000. С. 508–509.
12. Пономарів Олександр. Історія сьогодення українського правопису // Мандрівець. 2006. № 1. С. 71–74.
13. Проект нової редакції українського правопису (1999): анкета для опитування фахівців // Український правопис (1928) // Історія українського правопису ХVІ–ХХ століття. Хрестоматія. Київ К.: Наукова думка, 2004. С. 561–570.
14. Русанівський В.М. Стосунок „проекту” до реального українського правопису // Мовознавство. 2002. №6. С. 92– 98.
15. Синявський Олекса. Коротка історія „Українського правопису” // Історія українського правопису ХVІ–ХХ століття. Хрестоматія. Київ: Наукова думка, 2004. С. 431–453.
16. Тараненко О.О. Лінгвістичний і соціальний комплекс проблем навколо сучасного українського правопису // Мовознавство. 1995. № 1. С. 3–9.
17. Український правопис / Ін-т мовознавства ім. О.Потебні НАН України, Ін-т української мови НАН України. Київ: Наукова думка, 2019. 292 с.
18. Український правопис (1928) // Історія українського правопису ХVІ–ХХ століття. Хрестоматія. Київ: Наукова думка, 2004. С. 453–487.
19. Український правопис (1933) // Історія українського правопису ХVІ–ХХ століття. Хрестоматія. Київ: Наукова думка, 2004. С. 487–515
20. Український правопис (1945) // Історія українського правопису ХVІ–ХХ століття. Хрестоматія. Київ: Наукова думка, 2004. С. 515–536..

Викладач

підпис

доц. Думчак І.М.

(прізвище, посада)